

Minder moeite, meer effect? Eenmalige interventies voor psychiatrische problematiek bij kinderen

V. VAN DEE, P.K.H. DESCHAMPS

Om aan de maatschappelijke vraag naar efficiënte behandeling van psychiatrische stoornissen bij kinderen te voldoen moet men de toegankelijkheid en kosteneffectiviteit van de zorg vergroten. Schleider en Weisz (2017) verrichtten een meta-analyse naar het effect van eenmalige interventies (*single session interventions*; ssi's) ter preventie en behandeling van psychiatrische klachten. Voorbeelden van ssi's zijn een individueel contact met een behandelaar, een trainingsdag of een e-learning.

Zij includeerden 50 gerandomiseerde, gecontroleerde studies (RCT's) met in totaal 10.508 kinderen. Driekwart van de trials richtte zich op preventie, de rest op behandeling van psychische stoornissen. In 18 studies ging het om middelenmisbruik, in 15 om angst, in 6 om depressie en bij de rest o.a. om gedrags- en eetproblemen. Voor elke vergelijking tussen ssi en controleconditie werd de effectgrootte bepaald (Hedges *g*).

Er kwamen naar onze mening twee belangrijke bevindingen naar voren. Ten eerste: de kans dat het jongeren die een ssi kregen beter verging dan jongeren in de controlegroep was 58% (gemiddelde effectgrootte na interventie: Hedges $g = 0,32$). Dit effect was slechts iets kleiner dan dat van meerdere sessies psychotherapie. Ten tweede: de grootte van het effect bleek afhankelijk van het type probleem, het type interventie en de controleconditie. Het grootste effect werd gevonden bij angststoornissen ($g = 0,56$) en gedragsproblemen ($g = 0,54$), terwijl het effect bij middelenmisbruik nagenoeg afwezig was ($g = 0,08$). ssi's die jongeren zelfstandig konden toepassen, werkten even goed als die met een therapeut. ssi's leken vooral te werken als behandeling en minder goed als algemene preventie. Het grootste effect werd gevonden in studies waarbij de controleconditie bestond uit geen behandeling of een wachtlijstconditie in plaats van een placebocontact ($g = 0,41$ vs. $g = 0,14$).

Bij de interpretatie van deze methodologisch goed opgezette meta-analyse met een grote groep patiënten achten wij de volgende beperkingen van belang. Ten eerste vond de effectmeting veelal plaats op de dag van interventie en deed men in slechts enkele RCT's een meting na enkele dagen of weken. Het lijkt ons interessant te onderzoeken of het effect van een ssi vergelijkbaar is met dat van de

eerste sessie van een langer durende therapie en zo ja, of dit effect behouden blijft en verdere sessies (deels) onnodig zijn.

Ten tweede werd het grootste effect gevonden in vergelijking met wachtlijstcondities. Eerder onderzoek toonde aan dat een wachtlijstconditie een schadelijk effect kan hebben (Furukawa e.a. 2014): patiënten voelen zich bevestigd in hun problemen en minder in staat deze aan te pakken. Dit staat in scherp contrast met het gevoel van autonomie dat samenhangt met de belofte in één enkele sessie iets aan je problemen te kunnen doen.

Ten derde baseerden de meeste studies hun behandelresultaten enkel op het door jongeren zelf gerapporteerde effect. Samen met de bevinding dat het effect het grootste was voor jonge kinderen roept dit vragen op over de betrouwbaarheid van deze effectmaat en het lijkt aangewezen in toekomstig onderzoek ook ouders en leerkrachten effect te laten rapporteren. Dat beschermt gelijk ook tegen vertraging in het herkennen en behandelen van ernstiger stoornissen.

LITERATUUR

- Furukawa TA, Noma H, Caldwell DM, Honyashiki M, Shinohara K, Imai H, e.a. Waiting list may be a nocebo condition in psychotherapy trials: a contribution from network meta-analysis. *Acta Psychiatr Scand* 2014; 130: 181-92.
- Schleider JL, Weisz JR. Little treatments, promising effects? Meta-analysis of single-session interventions for youth psychiatric problems. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 2017; 56: 107-15.

AUTEURS

VIOLET VAN DEE, anios kinder- en jeugdpsychiatrie, UMC Utrecht.

PETER DESCHAMPS, kinder- en jeugdpsychiater, UMC Utrecht.

CORRESPONDENTIEADRES

Peter Deschamps, UMC Utrecht, Postbus 85,500, HP A01.468, 3508 GA Utrecht.

E-mail: P.K.H.Deschamps@umcutrecht.nl

Geen strijdige belangen meegedeeld.

ARTIKEL

Wij concluderen dat eenmalige interventies veelbelovend zijn waarbij het interessant is om te onderzoeken in hoeverre het bevorderen van autonomie en mogelijk voorkomen van iatrogene schade bijdragen aan het positieve behandelresultaat ervan.